

Dalsza poprawa na rynku mleka hamowana wzrostem światowej podaży

Trendy bieżące

- Sytuacja na krajowym rynku mleka uzależniona jest od tendencji na rynkach światowych. Znaczący wpływ na koniunkturę w branży mleczarskiej ma sytuacja podażowa u głównych eksporterów (UE, USA, Nowa Zelandia, Australia), a także zmiany popytu u głównych importerów – w Chinach oraz Rosji.
- Po okresie 2 lat spadkowej tendencji cen, koniunktura na rynku mleka poprawiła się. Wzrost cen był spowodowany spadkiem produkcji w skali globalnej oraz wyższym popytem, głównie z Chin.
- Polska jest 5. producentem mleka w UE-28, 4. odtłuszczonego mleka w proszku, 3. producentem masła i 5. serów.
- Produkcja mleka w Polsce jest skoncentrowana w północno-wschodniej części kraju i charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem – liczba dostawców hurtowych mleka wynosi 131 tys. Efektywność produkcji mleka jest znacznie niższa niż w Unii Europejskiej – przeciętna wydajność mleczna krów wynosi 5,5 tys. l/krowę wobec 6,9 tys. l w UE-28.
- 1 kwietnia 2015 r. nastąpiło uwolnienie unijnego rynku mleka poprzez zniesienie limitów produkcyjnych. Po zniesieniu kwotowania produkcja mleka w Polsce przyspieszyła; rośnie udział Polski w unijnej produkcji dzięki przewagom kosztowym i dobrym warunkom do produkcji surowca.

Perspektywy

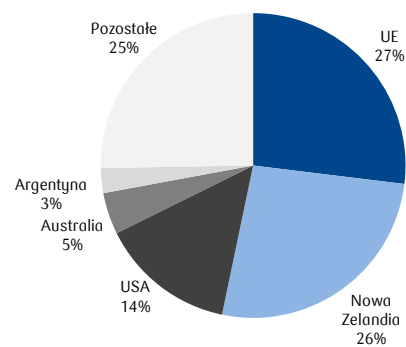
- Możliwe wyhamowanie dynamiki cen mleka w 2h17 pod wpływem wzrostu produkcji w UE-28 i na świecie.
- Obciążeniem dla rynku są wysokie zapasy interwencyjne odtłuszczonego mleka w proszku (OMP), które ograniczają wzrosty cen. Możliwość upłynniania zapasów interwencyjnych w 2h17 nie daje podstawy do oczekiwania istotnych zmian cenowych.
- Możliwe wyhamowanie popytu ze strony Chin – największego importera przetworów mleczarskich – oznacza brak wsparcia dla dalszych wzrostów cen. Import chiński w 2017 r. pozostanie wysoki, co będzie jednak hamować spadki cen mleka i jego przetworów.
- Stabilnie rosnący popyt na sery i masło wspiera rozwój branży w długim okresie.

Departament Analiz Ekonomicznych
analizy.sektorowe@pkobp.pl

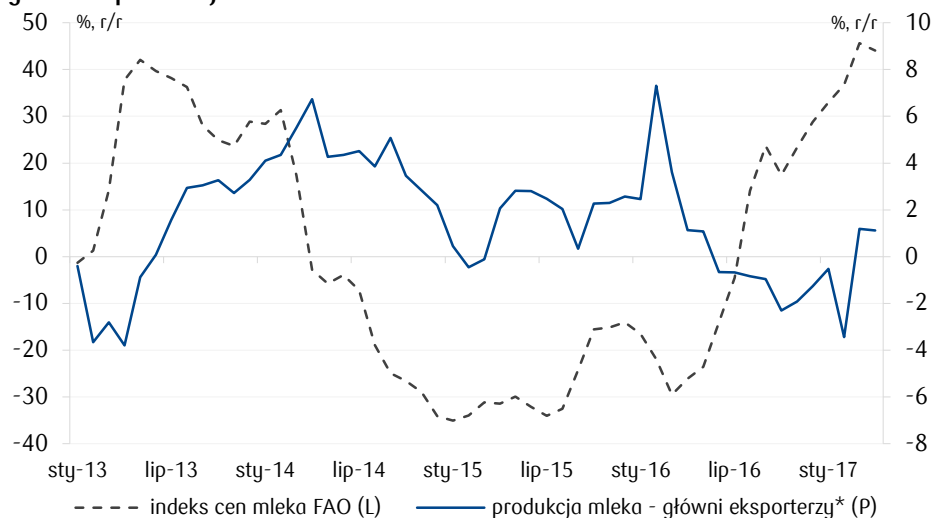
Zespół Analiz Sektorowych

Mariusz Dziwulski
tel. (22) 521 81 88

Struktura światowego eksportu* mleka i przetworów

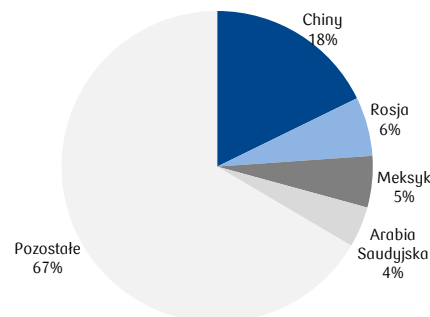
Dynamika produkcji i cen mleka na świecie

*UE-28, USA, Nowa Zelandia, Australia

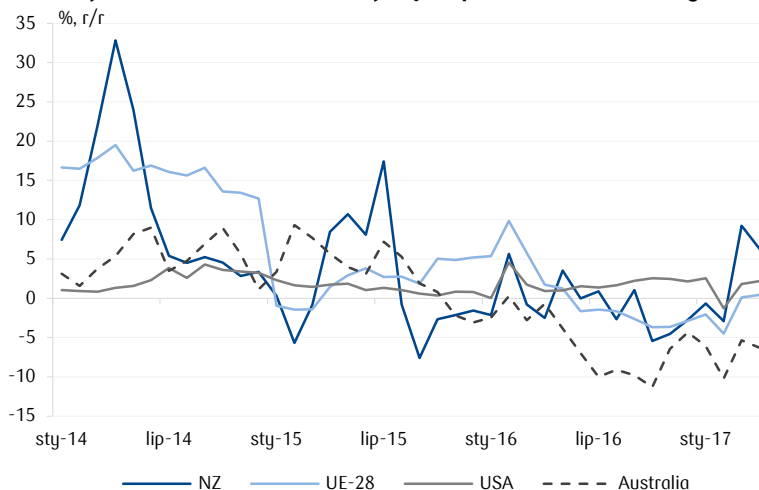
Źródło: KE, USDA, www.dcanz.com, www.dairyaustralia.com.au, FAO, PKO Bank Polski

Struktura światowego importu* mleka i przetworów

*mleko i przetwory z mleka w ekwiwalencie mleka
Źródło: FAO, PKO Bank Polski

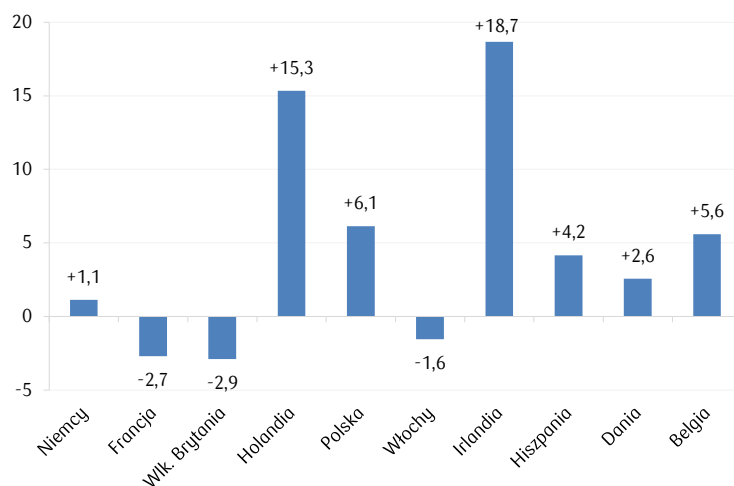
Produkcja mleka na świecie – najwięksi producenci - zmiany

Źródło: KE, USDA, www.dcanz.com, www.dairyaustralia.com.au, PKO Bank Polski

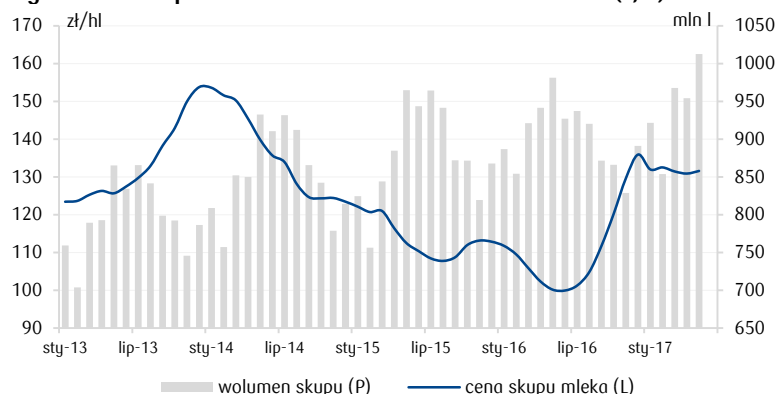
Zmiany w produkcji mleka po zniesieniu kwotowania u najważniejszych producentów w UE-28

(kwiecień 2016-marzec 2017 vs kwiecień 2014-marzec 2015)

Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Dynamika skupu mleka w UE i w Polsce 2013-2017 (r/r)

Źródło: KE, PKO Bank Polski

Odbudowa światowej produkcji mleka w 2h17 u głównych eksporterów po spadkach w 2016 r. może osłabić koniunkturę na rynku mleka

W 2016 r. pod wpływem negatywnych uwarunkowań rynkowych (spadki cen mleka) oraz niekorzystnych warunków produkcyjnych (Oceania) produkcja mleka u głównych eksporterów¹ zmalała o 0,4% r/r, co przyczyniło się do wzrostów cen mleka na świecie. W 2017 r. przewiduje się przyspieszenie dynamiki globalnych dostaw mleka.

Według prognoz FAO produkcja mleka na świecie w 2017 r. wzrośnie o 1,4% r/r. przy oczekiwanym spadku produkcji w Oceanii (-3,2%) oraz jej zwiększeniu w USA i UE (odpowiednio o 2,1% i 0,4%). W kierunku wzrostów światowej podaży oddziałują wyższe r/r ceny mleka surowego zachęcające do zwiększania produkcji.

Na spadku produkcji w krajach Oceanii w 2017 r. będą ważyć niskie dostawy mleka w 1h17, głównie w Australii. Wg danych CLAL od stycznia do kwietnia 2017 r. były one o 6,9% niższe r/r. W sezonie 2017/18 (lipiec-czerwiec) wg prognoz australijskiej branży (dairyaustralia.com.au) produkcja zwiększy się o 2-3% r/r wobec 8% spadku w sezonie 2015/16, co wskazuje na możliwość odbicia dostaw już w 2h17.

W Nowej Zelandii w pierwszych 4 miesiącach produkcja wzrosła o 2,3% wobec 1,7% spadku w całym 2016 r. Dobra sytuacja na rynku mleka i poprawa warunków pogodowych w tym kraju pozwala oczekiwać dalszych wzrostów produkcji.

Prognozy Komisji Europejskiej (KE) również wskazują na możliwość przyspieszenia unijnej produkcji mleka w 2h17. Po spadku dostaw mleka w UE-28 w 1q17 o 2,1%, w całym 2017 r. mogą one wzrosnąć o 0,3% r/r.

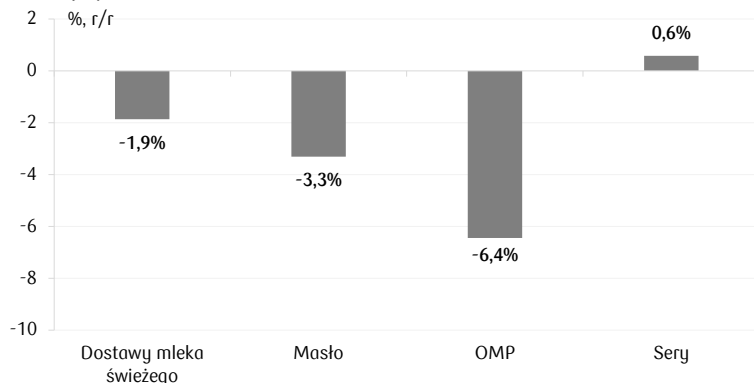
Wyższa produkcja mleka u jego głównych eksporterów sugeruje, że światowy rynek mleka znajdzie się pod presją podaży, która oddziaływać może na spadki cen na rynkach światowych.

Produkcja w Polsce rośnie szybciej niż w UE

Po zniesieniu kwotowania mleka na poziomie Unii jego produkcja wyraźnie przyspieszyła. Silny wzrost produkcji (+6%) w okresie dwóch lat po uwolnieniu rynku odnotowano w Polsce. Było to możliwe dzięki wykorzystaniu wysokiego potencjału produkcyjnego i urzeczywistnieniu przewag kosztowych polskich producentów, co było szczególnie widoczne w okresie niskich cen mleka (2016 r.). Udział Polski w unijnej produkcji mleka w ciągu ostatnich dwóch lat wzrósł z 7,2% do 7,4%. Zmniejszała się produkcja we Francji, Wlk. Brytanii, relatywnie słabo rosła w Niemczech (por. wykres). Poprawa koniunktury na rynku mleka sprzyja zwiększaniu produkcji w Polsce – w 1q17 skup mleka w kraju wzrósł o 3% r/r.

¹ UE-28, USA, Nowa Zelandia i Australia

Produkcja przetworów mleczarskich w UE (maj 2016 – kwiecień 2017, r/r)

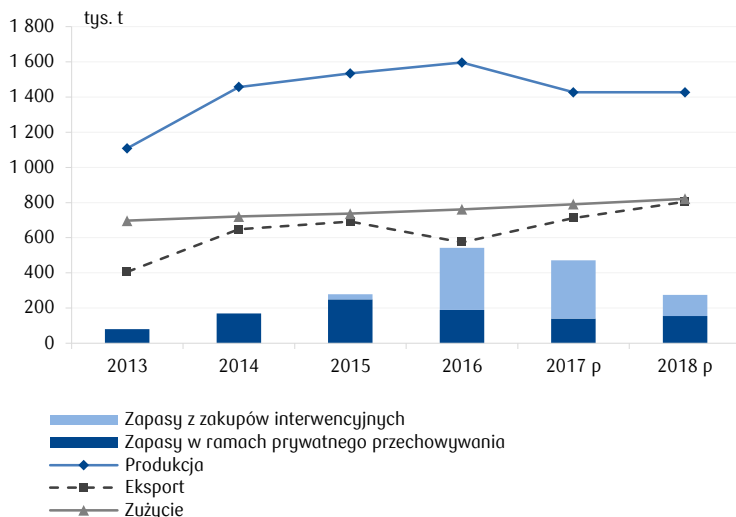

Źródło: Eurostat, MRiRW, PKO Bank Polski

Mniejsze dostawy mleka ograniczają produkcję przetworów

- Spadek unijnych dostaw mleka o 2% r/r miał przełożenie na spadki produkcji niektórych artykułów mlecznych (por. wykres) na przestrzeni ostatniego roku. W kierunku spadków produkcji działały również niższe ceny przetworów mleczarskich w 1-3q16, szczególnie odtłuszczonego mleka w proszku, którego dynamika spadku była najwyższa.
- Oczekiwany wzrost dostaw mleka w 2h17 będzie oddziaływał w kierunku zwiększenia produkcji przetworów. Mniejsza dynamika produkcji jest spodziewana w przypadku mleka w proszku z uwagi na wciąż słabą koniunkturę na rynku. Prognozy KE mówią nawet o spadku produkcji o 11% w 2017 r. wobec 1,6% wzrostu produkcji serów i 1,2% masła.

Bilans odtłuszczonego mleka w proszku w UE-28

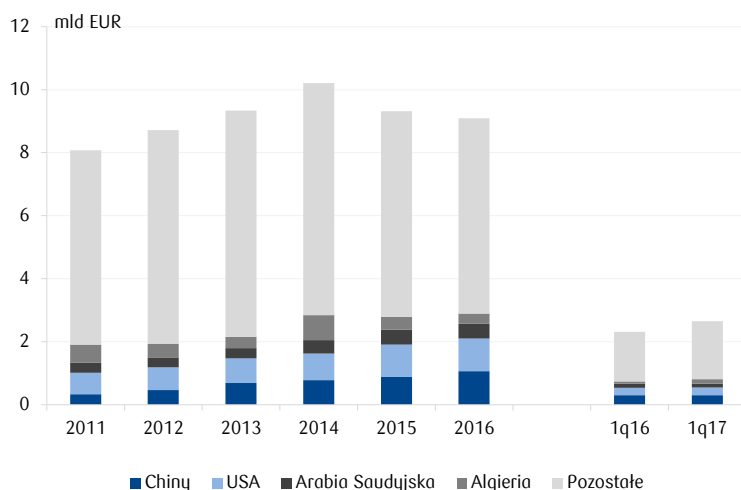

p – prognoza
Źródło: KE, PKO Bank Polski

Wysokie zapasy mleka w proszku obciążeniem dla rynku

- Oslabienie koniunktury i spadek cen odtłuszczonego mleka w proszku poniżej ceny interwencyjnej (169,80 EUR/100 kg) spowodowały uruchomienie mechanizmu interwencyjnego skupu OMP. Dodatkowo, z powodu kłopotów sektora mleczarskiego KE wydłużyła okres zakupów interwencyjnych o 5 miesięcy. Interwencyjne zapasy OMP w UE-28 wzrosły do 350 tys. t w grudniu 2016 r., włączając do tego ilość OMP w ramach prywatnego przechowywania, wynoszą one obecnie (czerwiec 2017 r.) ponad 400 tys. t. Od listopada 2016 r. do czerwca 2017 r. KE nie zdecydowała się na upłynnianie zapasów. Komisja zastrzega jednak, że wprowadzanie zapasów OMP do sprzedaży odbędzie się bez negatywnego wpływu na rynek. Trudno jednak określić, kiedy sprzedaż zapasów interwencyjnych się rozpocznie.

Wartość eksportu przetworów mleczarskich z UE

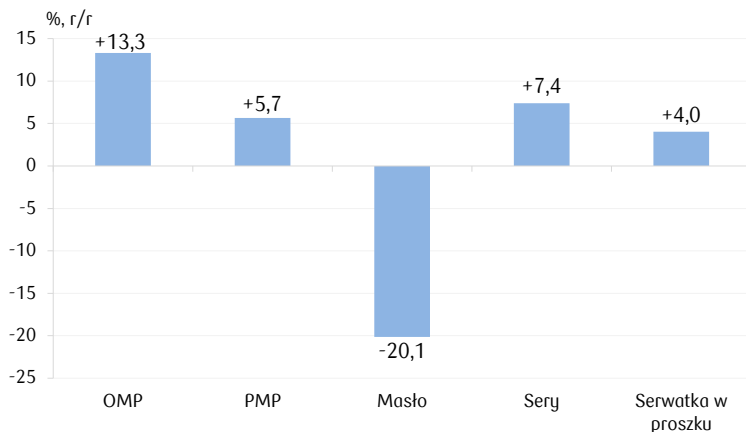

Źródło: Eurostat, MRiRW, PKO Bank Polski

Wysoki popyt na rynkach zagranicznych sprzyja wzrostowi eksportu z UE

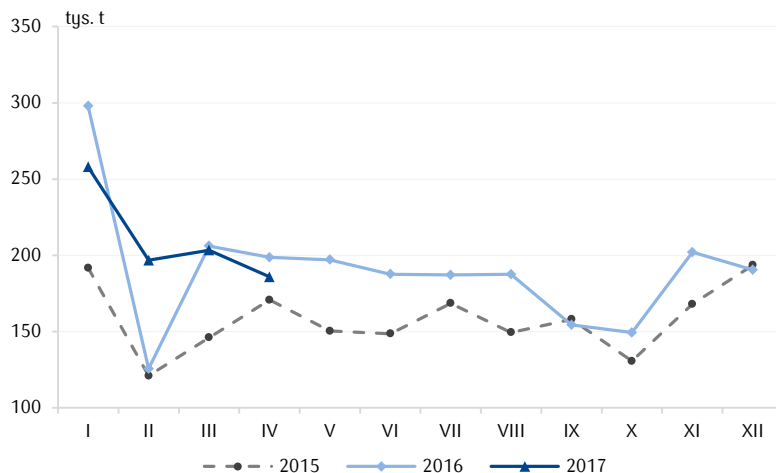
- Wartość unijnego eksportu przetworów mleczarskich od 2014 r. wykazywała tendencję do spadku pod wpływem zmniejszających się cen artykułów mlecznych oraz spadającej produkcji (2016). Spadek eksportu w 2015 r. w dużym stopniu był spowodowany wprowadzeniem embargo przez Rosję w 2014 r. (największego odbiorcę produktów mleczarskich z UE-28 w 2014 r. z udziałem 15% w wartości unijnego eksportu) na produkty rolne z UE. W 2017 r. dynamika eksportu z UE-28 przyspieszyła (14,5% r/r w 1q17) pod wpływem wzrostu cen, a także zwiększonego popytu w krajach afrykańskich (głównie na mleko w proszku, którego eksport do Algierii wzrósł o 111% r/r). W 1q17 wartość eksportu serów była o 12,5% wyższa r/r, głównie w wyniku wzrostu popytu na rynkach azjatyckich: Japonii (+55%), Korei Płd. (+38%) i Chin (+27% r/r). Relatywnie słaby wzrost eksportu masła (+3% r/r), spowodowany był spadkiem wolumenu jego wywozu przy rekordowo wysokich cenach.

Zmiany w unijnym eksporcie przetworów (wg kategorii) w 1q17

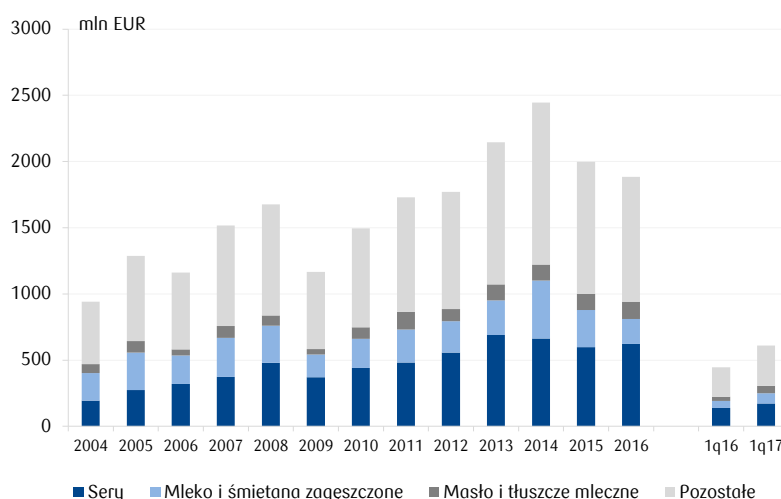
Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

Import produktów mleczarskich przez Chiny

Źródło: CLAL, PKO Bank Polski

Eksport przetworów mleczarskich z Polski

Źródło: Eurostat, PKO Bank Polski

▪ Spadek wolumenu sprzedaży zagranicznej masła (-20% r/r) z UE-28 wynikał z ograniczenia jego dostaw w wielu krajach Wspólnoty i wzrostu popytu wewnętrznego.

Można oczekiwać, że w 2h17 wolumen unijnego eksportu masła nie zwiększy się istotnie wskutek słabej dynamiki produkcji w UE-28 oraz osłabienia wzrostu popytu w skali globalnej. Wysokie ceny wspierać będą jednak wzrost eksportu w ujęciu wartościowym.

▪ Najsilniejszy wzrost eksportu z UE wśród produktów mleczarskich odnotowano w przypadku OMP. Wiązało się on z wypychaniem produkcji wewnętrznej w warunkach wysokich zapasów unijnych i odbywał się przy jednoczesnym spadku produkcji w krajach Wspólnoty. Sugeruje to powolne zmniejszanie się podaży mleka w proszku w UE. Wzrostowi eksportu sprzyja również wyższy popyt w krajach afrykańskich i mniejsza produkcja w Australii – głównego eksportera OMP na świecie. Możliwy jest dalszy wzrost wolumenu eksportu w 2h17 w wyniku wysokiego popytu wspieranego niskimi cenami oraz możliwego upłynięcia interwencyjnych zapasów OMP.

▪ Można oczekiwać wzrostu eksportu serów w wyniku utrzymania wysokiego popytu zarówno w UE-28 jak i w krajach trzecich, szczególnie w Japonii oraz Korei Płd. Relatywnie wysokie ceny i dobra koniunktura sprawiają, że jest to jedyna kategoria notująca wzrosty produkcji.

Spowolnienie popytu na rynku chińskim

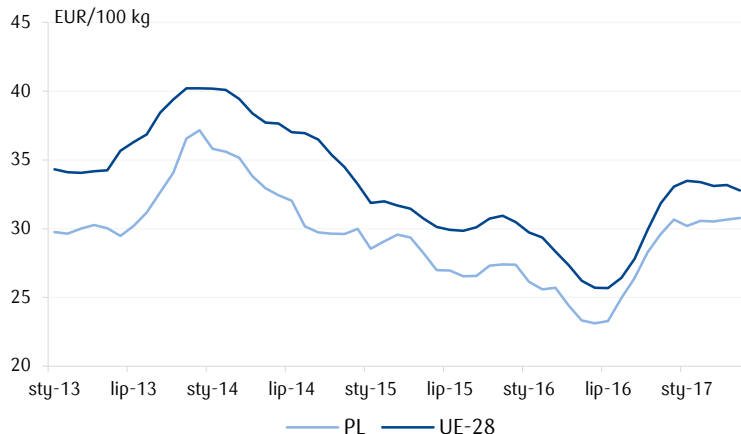
▪ Wysoki import przetworów mleczarskich przez Chiny jest jednym z głównych czynników poprawy koniunktury na rynku mleka. W 2016 r. Chiny zanotowały wzrost eksportu produktów mleczarskich o 20,4% r/r, co miało istotne przełożenie na wzrosty cen. **Wyhamowanie importu w 2017 r. (por. wykres) wskazuje na osłabienie wsparcia wzrostu cen na rynkach światowych.** Niemniej popyt na przetwory mleczarskie w Chinach pozostanie prawdopodobnie wysoki. Wg prognoz FAO produkcja mleka w Chinach w 2017 r. zmniejszy się o 2,1% r/r. Import produktów mleczarskich do Chin w ekwiwalencie mleka wg FAO wzrosnąć ma o 5,9% r/r, niemniej odnotowana dynamika w 1h17 sugeruje możliwość jego spadku.

Eksport wspiera koniunkturę w Polsce

▪ Eksport jest motorem napędowym rozwoju polskiego mleczarstwa. **Wartość eksportu artykułów mleczarskich z Polski w latach 2004-2014 wzrastała średniorocznie o 13%.** Spowolnienie w 2015 r. wynikało z ograniczenia dostaw na rynek rosyjski (embargo) i zmniejszonego popytu na rynkach trzecich (Chiny). Od 2017 r. widać jednak znaczne **ożywienie w eksporcie produktów mleczarskich z Polski (+39,4% r/r w 1q17).** Wzrasta eksport wszystkich kategorii (por. wykres). **Największą dynamiką wzrostu charakteryzuje się eksport masła (+72% w 1q17 r/r).** Niedobór na rynku unijnym pozwolił na zwiększenie eksportu głównie do krajów takich jak Holandia, Belgia czy Francja. Eksport zagęszczonych mleka i śmietany (w tym proszków mlecznych) w 1q17 przyspieszył do 49%, serów do 37%.

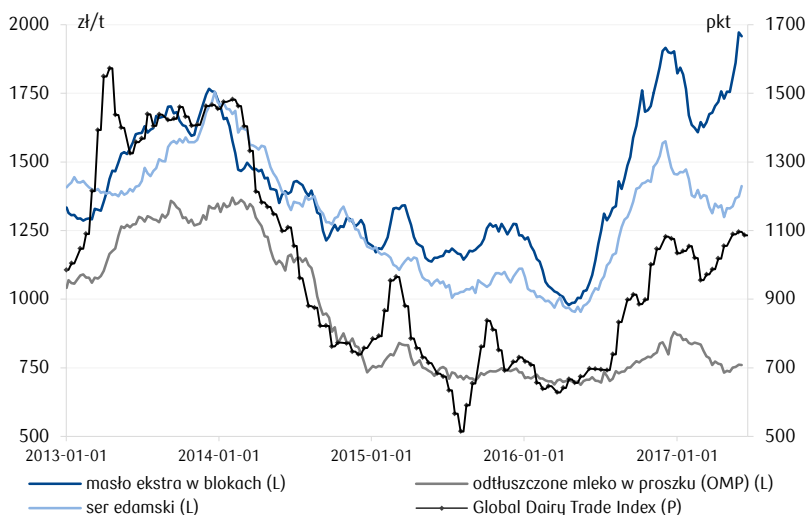

Ceny mleka w Polsce i UE-28

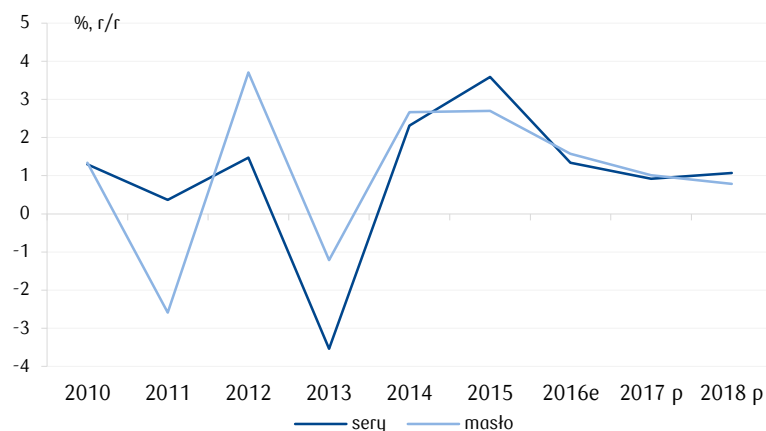
Źródło: KE, PKO Bank Polski

Ceny przetworów mleczarskich

Źródło: MRiRW, PKO Bank Polski

Konsumpcja przetworów mleczarskich w UE-28

p - prognoza
Źródło: KE, PKO Bank Polski

Poprawa koniunktury na rynku mleka w 2017 r.

■ Ceny mleka po osiągnięciu rekordowych poziomów w 2014 r. zaczęły intensywnie spadać wskutek zmian na światowym rynku mleka- przyspieszenia wzrostu światowej produkcji, osłabienia popytu ze strony Chin i wprowadzenia rosyjskiego embarga. Odwrócenie tendencji produkcji u głównych eksporterów oraz odbudowa popytu ze strony Chin spowodowały jednak, że ceny przetworów i surowca na rynku światowym od 4q17 systematycznie rosną. **Przeciętna cena skupu mleka w Polsce w maju 2017 r. była o 31,4% wyższa r/r. Oczekujemy, że dynamika cen wskutek wyższej podaży mleka w kraju i na świecie spowolni w 2h17.**

Rekordowo wysokie ceny masła, niskie proszków mlecznych

■ Obniżenie produkcji masła w krajach UE (-5,8% r/r w I-IV 2017), a także wysoki popyt na rynku północno-amerykańskim i krajach Bliskiego Wschodu spowodowały znaczny wzrost jego cen. W połowie czerwca 2017 r. ceny w UE osiągnęły rekordowy poziom 500 EUR/100 kg. **Prognozowany wzrost produkcji mleka i tym samym masła w UE może spowodować jednak osłabienie dynamiki cen w 2h17.** USDA oczekuje również wyhamowania popytu na masło w USA oraz na Bliskim Wschodzie w 2h17, które może być wspierane niższymi r/r cenami tłuszczów roślinnych. Kluczowy dla rynku jest jednak deficyt produkcji w UE-28, który może wspierać krótkoterminowo popyt i hamować spadki cen. Długoterminowo popyt na masło wspierany jest odchodzeniem od spożycia tłuszczów roślinnych (margaryny), uważanych przez konsumentów za mniej zdrowe.

■ Mniejsza produkcja OMP (odtłuszczonego mleka w proszku) w UE-28 (-9,7% r/r I-IV 2017), spowodowana mniejszymi dostawami mleka surowego oraz nienajlepszą koniunkturą cenową, a także wzrost unijnego eksportu OMP, mogą oddziaływać w kierunku poprawy sytuacji na rynku proszków mlecznych w 2h17. Niemniej zagrożeniem dla branży jest perspektywa uwolnienia zapasów OMP zgromadzonych w ramach zakupów interwencyjnych. Perspektywa ta ciąży na rynku, hamując wzrosty cen. Ceny OMP w czerwcu 2017 r. były o niespełna 8% wyższe r/r (por. wykres) przy znaczącym wzroście cen pozostałych przetworów i są bliskie historycznym minimom tylko nieznacznie przewyższając cenę interwencyjną. Mimo zapewnień KE o ostrożnym upłynnianiu zapasów OMP zgromadzonych w ramach zakupów interwencyjnych, przy ich znaczącym wolumenie **nie należy spodziewać się istotnych wzrostów cen OMP w 2h17.**

■ Ceny serów w 2h17 mogą być wspierane wysokim popytem zewnętrznym oraz stabilnie rosnącą konsumpcją wewnątrz UE-28.

Wybrane wskaźniki branży (PKD 10.51)

	jedn.	2014	2015	2016	1q16	1q17
Podmioty gospodarcze	liczba	132	130	124	128	120
Udział rentownych jednostek	%	66	70	88	48	73
Przychody ogółem	mld zł	29,6	26,6	27,2	6,4	7,7
Koszty ogółem	mld zł	29,2	26,1	26,6	6,3	7,5
Udział eksportu w przychodach	%	13	14	14	14	15
Nakłady inwestycyjne	mln zł	758	875	866	151	204
Wynik finansowy netto	mln zł	328	343	525	62	226
Stopa zysku netto	%	1,14	1,32	1,97	0,99	2,97
ROE	%	4,09	4,11	6,00	2,93	9,95
Podwyższona płynność	x	1,19	1,04	1,23	1,06	1,29
Współczynnik długu	%	0,41	0,41	0,42	0,41	0,41

Źródło: PONT Info. GOSPODARKA, PKO Bank Polski, firmy o liczbie pracujących 50 i więcej osób

Wyższe przychody branży mleczarskiej

Przyspieszenie sprzedaży eksportowej, zarówno na rynki unijne jak i pozaunijne, oraz wyższe ceny przetworów mlecznych wspierają wzrosty przychodów branży. Wynik finansowy branży w 1q17 wzrósł 3,6-krotnie r/r, co było w dużej mierze kwestią niskiej bazy odniesienia z początku 2016 r. Udział jednostek rentownych wzrósł z 48% do 73%. W 2h17 jest możliwe osłabienie dynamiki wzrostu przychodów branży i wyniku finansowego z uwagi na niższą dynamikę cen przetworów. **Przychody krajowej branży będą wspierane przez wyższy eksport produktów mleczarskich mimo osłabienia zakupów przez Chiny.** W gorszej sytuacji z uwagi na słabszą dynamikę wzrostów cen pozostawać będą producenci mleka w proszku, w lepszej serów i masła. Możliwy spadek dynamiki cen mleka surowego będzie osłabiać wzrost kosztów surowcowych mleczarni w 2h17.

Perspektywy

W krótkim okresie

- ⇒ możliwe osłabienie dynamiki cen mleka i przetworów mlecznych w 2h17 na skutek wzrostu ich produkcji na świecie i w kraju; ceny mleka w proszku pozostaną w 2017 r. niskie ze względu na wysoki poziom zapasów, utrzymają się natomiast wysokie ceny masła.
- ⇒ krótkoterminowy popyt na masło w UE-28 może pozostać wysoki, rekordowe ceny ograniczają jednak jego spożycie; dodatkowo, ze względu na niższe ceny produktów substytucyjnych (margaryna) jest prawdopodobne ograniczenie dalszych wzrostów jego cen.
- ⇒ możliwe spowolnienie popytu na przetwory mleczne ze strony Chin, jednak wciąż wysoki import przez Państwo Środka będzie w 2h17 ograniczał negatywny wpływ zwiększonej światowej produkcji mleka na jego ceny.
- ⇒ oczekiwany jest dalszy wzrost eksportu serów i mleka w proszku z uwagi na wysoki popyt na rynkach azjatyckich (sery) i afrykańskich (OMP), dodatkowo wspierany niskimi cenami mleka w proszku.

W średnim okresie (2-4 lata)

- ⇒ dalszy wzrost produkcji mleka w Polsce w konsekwencji wzrostu wydajności mlecznej krów przy kontynuacji spadku pogłowia krów; ze względu na przewagi kosztowe możliwe zwiększanie udziału Polski w unijnej produkcji mleka.
- ⇒ prawdopodobna odbudowa produkcji mleka w Chinach może powodować osłabienie popytu na produkty mleczarskie ze strony tego kraju w kolejnych latach.
- ⇒ utrzymanie wzrostu popytu w krajach Afryki i Bliskiego Wschodu – możliwy wzrost eksportu przetworów mlecznych z Polski; popyt na masło wspierany będzie odchodzeniem konsumentów od spożycia tłuszczów roślinnych utwardzonych ze względu na trendy prozdrowotne w odżywianiu.

Niniejszy materiał ma charakter informacyjny, jest przeznaczony wyłącznie dla klientów Grupy PKO Banku Polskiego i nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny. Informacje zawarte w niniejszym materiale nie mogą być traktowane, jako propozycja nabycia jakichkolwiek instrumentów finansowych, usługi doradztwa inwestycyjnego, podatkowego lub jako forma świadczenia pomocy prawnej. Grupa PKO BP SA dołożyła wszelkich starań, aby zamieszczone w niniejszym materiale informacje były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach. Klienci Grupy PKO BP SA ponoszą odpowiedzialność za skutki swoich decyzji inwestycyjnych, podjętych z uwzględnieniem informacji zamieszczonych w niniejszym materiale. Niniejszy materiał został przygotowany i/lub przekazany przez Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna, zarejestrowany w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000026438; NIP: 525-000-77-38 REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł